

Kulturna Evropa

zre v Venezio

XXIII. Biennale, kongres umetnostnih strokovnjakov, na božna razstava — Umetnostni strokovnjaki naj bodo dragoceni vodniki zbiralcem in trgovcem z umetninami —

Venezia, 17. julija
Na kratko smo že poročali o slovesni otvoritvi prvega kongresa kritikov antične umetnosti v Benetkah, ki so sedaj v žarišču treh pomembnih kulturnih prireditev: XXIII. Biennale, kongresa umetnostnih kritikov in zgodovinarjev ter na božna razstave.

Tako se vedno znova pozivlja visok kulturni sloves Benetk, ki ga niti vojne prilike ne morejo zabrisati ali zameneti. Benetke se te dni v središču pozornosti kulturne Evrope, so pa tudi prijetno zbirališče tisočih in tisočih, ki jih je privabila sami ljubezen do umetnosti, občudovanje njenih vektorjnih vrednot in lepot.

O prelehnih umetinah, ki so zbrane na XXIII. beneški Biennali, smo v bežnih obriših že poročali. Naj sedaj vsaj v glavnih potezah označimo pomen prvega kongresa kritikov antične umetnosti, ki je tem večji, ker so se na njem zbrali vodilni umetnostni strokovnjaci, kritiki in zgodovinarji desetih evropskih držav. Med njimi so univerzitetni profesorji, ki predavajo umetnostno zgodovino, nadzorniki spomenikov ter umetnin v raznih italijanskih pokrajnah, ravnatelji umetnostnih galerij, restavrorji antičnih slik, kritiki antičnih umetnostnih del, znanstveni raziskovalci antičnih slikarjev ter likovnih umetnikov.

Vprašanja, ki jih obravnavajo strokovnjaci antične umetnosti, so osnovne in načelne važnosti. Nanašajo se na kompleks vprašanj, ki so v zvezi z moralizacijo sodobnega umetnostnega trga, pa tudi na kritikovo funkcijo, na sodbo in ocenjevanje antičnih umetnin ter na posedic, ki jih ima njihovo ocenjevanje na sodobnem umetnostnem trgu je točno razščlenjen v šestero točk, ki jih bodo udeleženci kongresa zaporedno obravnavali.

Bistvo teh vprašanj se kaže ob strokovnjakih razpravah v sodbah posameznih udeležencev. Tako je predsednik pokrajinske zveze umetnikov in profesionistov v Benetkah dr. G. Protti jasno očrtal kritikovo funkcijo v odnosu na umetnost. Pravega kritika ne smemo smatrati le za umetnika, ampak tudi za znanstvenika, ki je sposoben, da poda zanesljivo diagnostiko do tečenih umetnin na podlagi podanih dejstev, okoliščin, primerjave in vzporedbe. Iz vsega tega se poraja sodba kot činitelj odgovornosti za onega, ki jo je bil izrek. Umetnostni kritiki imata svojih rokah umetnostni prestiž svojega naroda.

Akademik Massimo Bontempelli, umetnik in književnik, predsednik kongresa, se je podrobno pečal z umetnostno sliko, ki pripada antični umetnosti. Umetniška slika nima okrasnih funkcij, temveč je važna kot duhovna vrednota, kot skupna estetska last. Vsaka slika je svet zase, je edinstveno.

predmet. Ker ima duhovno vrednost, sledi sama po sebi tudi univerzalna vrednost, kakor jo razovedajo n. pr. Giorgiov »Vihare«, Tintoretto »Pribijanje na kriz« ter Botticellijeva »Pomlad«. Kakor bi bilo kričeno, da bi bila n. pr. Danteteja »Božanska komedija« last samo ene osebe, tako bi bilo tudi nepravično, ako bi bili umetnostni zakladi iz antične dobe last samo ene osebe. Velika umetnost ustvarja duhovna temeljanja ravno zaradi tega, ker je ona duhovna lastnina in ker pripada skupnosti.

Nemški delegat prof. dr. Demmler je opozarjal na načela, ki so v veljavi v pruskih muzejih, kjer je muzejskim funkcionarjem prepovedano kupovanje z umetninami, pač pa jim je dovoljeno strokovnjaka sodba o umetnostnih predmetih.

Tako postanejo umetnostni strokovnjaki dragoceni vodniki zbiralcem in trgovcem. Tako vršijo lahko na pošten način in z znanstvenim kritičnim občutkom varstvo nad nacionalno umetnostno dediščino.

Pravstnika španskih umetnostnih strokovnjakov prof. Canton ter španskega akademika D'Ors sta poročala o ukrepih, s katerimi se v Spaniji ščiti kulturna dediščina umetnin iz antične dobe, nakar je spregovoril prof. Majuri o dolžnostih ter nalogah ravnateljev državnih galerij, varuhov narodne umetnostne dediščine in drugih umetnostnih funkcionarjev.

Rumunski strokovnjak Stefanescu je razčlenil delokrog ravnateljev državnih umetnostnih ustanov, umetnostnih zgodovinarjev in umetnostnih kritikov s posebnim ozirom na ocenjevanje umetnin ter trgovsko prodajo antičnih umotvorov.

Nadaljnje poglavje, ki so o njem razpravljali na tem kongresu, se nanaša na veljavnost kritične in strokovne sodbe ter ocenitve. V tem oziru je prevladalo mnenje, naj nosi vsaka diagoza umetnine, ki je bila storjena s kolegialno sodbo umetnostnih kritikov, večjo tehnično in moralno odgovornost posameznim svetovalec v zaščito kupca, da se izloči na ta način vsak prejudic v vsaka zmota, ki bi končno skodoval preštež umetnostne dediščine vsakega naroda.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne in tujne tehnike. Na podlagi nadaljnje proučevanja na tej podlagi naj se ob primernem sklice nov sestanek umetnostnih strokovnjakov. Temeljite razprave so pokazale, da so dobro uspešne.

Na kongresu so nekateri umetnostni strokovnjaki poučarjali potrebo, da pritegne predsedstvo k sodelovanju nacionalne

Gospodarski položaj Japonske

Njena vojna industrija je v zadostni meri preskrbljena z vsemi potrebnimi srovinami

Japonska: V vagonih električne cestne železnice

Izguba Hongkonga, Singapura, Pearl Harboura in drugih važnih oporišč pomeni za Anglijo in Ameriko ne samo izgubo močnih postojank in prometnih križišč ves svet obsegajočega prometnega omrežja, temveč tudi izgubo važnih virov srovin. Japonsko gospodarstvo je bilo od začetka sedanja svetovne vojne močnejše, kakor sta mislili Anglia in Amerika. Japonska je bila gospodarsko ogrožena že več let, ko je pa začela vojno proti Kitajski in angloški sveti misli, da bo pomenilo to novo, naravnost usodno obremenitev njenega gospodarstva in da Japonska te obremenitvi ne bo kos.

Smotrena trgovska politika

Vojna s Kitajsko ima pa dve strani, kar vsaka stvar na svetu. Japonce je namreč pravočasno naučila stisniti pesti in zabeležiti ter mobilizirati vse gospodarske sile in spraviti v sklad z zahtevami vojne. Ko je zdala Japonska svojemu sovražniku prvi udarc, je stalno za vojsko že dobro organizirano gospodarstvo. Že lani v avgustu je bil s posebno na veleindustrijo nanašajoč se naredbo začasno zaključen razvoj v tem smislu so prisile glavne industrijske panoge pod državno kontrolo. To je pomenilo jamstvo, da bodo vsi načrti države v pogledu industrijske proizvodnje v celoti uresničeni. Posebni kontrolni organi so odgovorni vladni za uresničenje načrtov. V prvih tednih vojne je že začelo poslovati vseh 12 prvočno predvidenih veleindustrijskih korporacij.

Japonska je takoj v začetku vojne do skrnosti omejila porabo živiljenjskih potrebščin in tem razbremeniла odgovarjajoče industrijske panoge. Japonsko prebivalstvo je itak zelo skromno in zato omejitev niso nikogar posebno prizadele. S tem se je pa oprostilo mnogo delovnih moči, ki so jih zaposlili v vojni industriji. Na drugi strani je Japonska že pred leti začela zbirati in organizirati gospodarske sile Mandžukua in Severne Kitajske. Uvoz in teh dveh dežel na Japonsko je znašal predlanskim nad 750 milijonov jen in se je v primeri z letom 1935, skoraj podvojil.

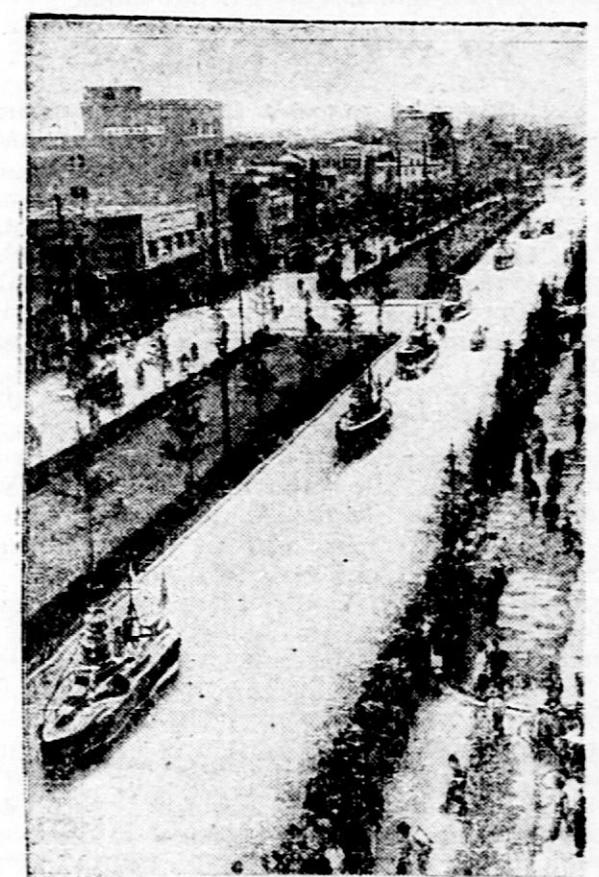
Za soliden gospodarski položaj Japonske ob izbruhu vojne je bila pa odločilna parameterja japonska politika v pogledu zunajne trgovine. Japonska se dosledno drži načela: uvoz za vsako ceno. Pri tem je mirno gledala, da je pasivni saldo trgovinske bilance stalno in občutno naraščal. Predlanskim je znašal že okrog 190% več kakor leta 1934. Japonska je računala nadalje s tem, da bo njen položaj v začetku vojne preveč izoliran, da bi mogla večje kotične blage v državah stojecih izven jenskega bloka. Torej so morale postati v tem trenutku razpoložljive zlate rezerve mrtev kapital. Posledica tega spoznanja je bila, da je prodala Japonska v letih 1936 do 1940 za 2.600.000 jen zlata. Tako se je japonski uvoz povečal od leta 1932 do 1935 povprečno za okrogih 50% na 3 milijarde jen. Seveda je uvažala Japonska v prvi vrsti za vojno industrijo vežno blago.

Peskrba s premogom zagotovljena

Nasproti pričakovani Amerike in Angliji je že nekaj mesecev po izbruhu vojne pokazalo, da odtok zlata in oslabitev trgovinske bilance nista bila prisiljena, temveč da so to Japonci sami hoteli. Ta gospodarska politika je omogočila Japonski razviti tako silno udarno moč svojega orožja, da je lahko ob koncu lanskega leta svetu dokazala, da je zrasla njena moč prav iz

tistih ukrepov, ki jo videl svet v njih znake slabosti.

Za vojno industrijo potrebuje Japonska seveda v prvi vrsti mnogo premoga. Potrebuje ga pa tudi za proizvodnjo sintetičnih pogonskih snovi. S svojimi zmagami je dobila Japonska mnogo bogatih petrolejskih vrelcev in zato je vprašanje, če ji bo sploh treba pospeševati proizvodnjo sintetičnih pogonskih snovi. Točnih podatkov o japonski proizvodnji premoga nimamo na razpolago. Japonska ima precej bogata le-

Japonska slavi 25 letnico zmage svoje mornarice v Tokiu

žiča premoga na svojem otočju, poleg tega pa tudi na Koreji in južnem delu Sahalina. V obeh teh premogovnih revirjih se pa proizvodnja še znatno povečati. Tudi v severni Kitajski so lahko največji premogovniki navzdeč vojni povečali svojo kapacitet. Po potrebi pa ima Japonska na razpolago tudi premog v Mandžukuu. Ta država pod japonskim protektoratom sicer sama porabi precej premoga ker ima dokaj visoko razvito težko industrijo, vendar bi ga pa lahko v nujni sili odstopila znane količine Japonski. In končno sovražniki Japonske ne morejo ved preprečiti, da bi ne dobivala premoga iz Indokine. Tako je Japonska v položaju, da lahko skoraj v celoti krije svojo porabo premoga iz lastne zemlje, odnosno iz zasedenih pokrajij.

Tudi na polju preskrbe z železom in jeklom je položaj zadovoljiv. V pogledu kapacitete v poštovih prihajajočih industrijskih panog pa sploh ni nobenih pomislek. Z Mandžukuum vred izdelka japonska industrija dovolj sirovega železa, jekla in litega železa za vse potrebe svoje industrije. Gotove težkoce so nastale samo v pogledu preskrbe industrije s sirovinami, zlasti z opilkami. Prav v tem pogledu se je pa Japonska dobro založila z uvozjenimi opilkami. Samo iz Amerike jih je uvozila leta 1938 in 1939 okrog 4.000.000 ton, predlanskim pa blizu en milijon ton, če prav je Amerika sredi predlanskega leta že ustavila vse izvoz na Japonsko. Sporedno s tem je bila pa or-

ganizirana industrijska proizvodnja, ki se lahko odpove železini in jeklenim opilkom. Japonski je primanjkovalo cino, toda sklenila je pogodbo s Siampom in Indokino in tako je bil tudi ta nedostatek odstranjen. O zasedbi Malajskega polotoka pa kontrolira Japonska približno polovico vse svetovne proizvodnje cina. Japonska kovinska industrija je dobila s tem prednost, da lahko nadomesti s cinom druge kovine, v kolikor jih nima dovolj.

V skupini lahkih kovin je treba omeniti pridobivanje boksita za izdelovanje aluminija. Tudi Japonska je pravočasno spoznala velik pomen lahkih kovin za vojno industrijo in je na vso moč pospeševala razvoj tozadovnih industrijskih panog. Boksita ima zdaj Japonska dovolj na razpolago na Ma-

lajskem polotoku in v Nizozemski Indiji. Njena močno razvita proizvodnja magnezija pa podpira širokopotezno izgradnjo industrije lahkih kovin.

Na Bornelu so Anglezi pred svojim umikom razdeljali vseh 154 petrolejskih vrelcev, toda Japonci so vse te industrijske naprave hitro popravili in zdaj obravljata že dobré dve tretjini petrolejske industrije na Bornelu. Nobenega dvoma ni, da bo navzdeč razdejanju Japonska v doglednem času lahko krila domača poraba. Pa tudi, če bi se to ne zgodilo, ne preti Japonski nobena nevernost od te strani, ker se je pravočasno zavarovala proti nji. Že leta 1938, je namreč racionalizirala porabo petroleja, obenem pa odredila mešanje bencina z alkoholom v razmerju 1:4 za pogon avtomobilov. Gleda preškrbe z gumijem zadostuje omeniti, da bi lahko zdaj govorili skoraj o svetovnem monopolu Japonske. Sklenila je pravočasno trgovske pogodbe z Siampom in Indokino, da si je zagotovila uvoz gumija. Po zasedbi Malajskega polotoka se je pa njen položaj v tem pogledu še zboljšal.

Kaj se je zgodilo pred milijardo let?

Približno takrat je dobilo vsemirje svojo sedanjo obliko

Kakor vse vede se je razvilo tudi zvezdovstvo pravno iz praktične potrebe. Služilo je za dolaganje časa in smeri posebno pomorsčakom. Zlasti od začetka nove dobe je pa dobljo še eno važnejšo nalogo na tisto drugem polju. Zvezdovstvo je moralno korakati prvo na poti k osvoboditvi iz oklepja mitologije in praznovanja. Ustvariti je moralno podlago novemu pojmovanju vsega, kar se v svetovju dogaja.

Sonce izzari in nam pošije v četrto ure toliko energije, kolikor znasi njena proizvodnja na vsem svetu v enem letu in pri tem nas doseže le neznaten del sončne energije. O ustroju in obsegu naše Rimskih cest imamo zdaj že precej jasno sliko. Vemo, da ima naš sončni sistem obliko leče, da so prostori svetovju, kjer ni zvezd, polni temne razpršene materije, ki nam kaže krije pogled na zvezde v ozadju. Vemo tudi, da naše sonce ne stoji morda v sredini leče, temveč močno pomaknjeno proti robu. Premer znaša okrog 150 000 svetlobnih let. Ves sončni sistem obsega približno en bilijon nebesnih teles 'n napravi v 200 milijonih letih eno svojo pot po vsemirju.

Pa tudi preko naše Rimskih cest odnosno njenega sistema imajo zvezdovstvo vse močno dokaj jasno sliko. Povod so spiralne meglove, ki pa obstajajo podobno kakor naš sončni sistem iz naših zvezd. Razdalja med njimi znača okrog en milijon svetlobnih let, do najbolj oddaljenih pa je pa od našega sončnega sistema 1:5 milijonov svetlobnih let. Najzadovalejše na njih je pa, da se tem hitreje oddaljujejo od nas, čim bolj so od nas oddaljene.

Glavni vir energije vsega svetovja je izpreminjanje vodika v heliju. Ker je v vsemirju dovolj vodika, se nam riča batibonjega izčrpjanja teh neskončnih zalog. Razne okolnosti kažejo na to, da je nastal približno pred eno milijardo let v vsemirju zagometen fizikalni pojav, ki je dal potobu za nastanek našega sončnega sistema in vsega svetovja sploh v tački oblike, karščno ima zdaj. Takrat se je moralno privčil silno hitro premikanje spiralnih meglovin in do takrat tudi krožijo po vsemirju. S to domnevno pa stoji sedanja veda zaenkrat na meji, preko katere ne more.

Svetlobne reklame škodujejo rižu

Japonska pokrajina Hakono ima mnogo topih vrelcev in Zvezda hotelirjev je sklenila prikazati turistom blagodejne učinke teh vrelcev tudi v temi. V ta namen je vedno napraviti velike svetlobne reklame na prostem. Učinek je bil naravnost presenetljiv. Toda kmalu so jeli dejavati od vseh strani pritožbe, če da svetlobne reklame škodujejo rizičevi poljem. Pritožbe so prihajale na naslov urada kmetijskega ministra v Kanagavi in pridelovalci riža so zahtevali, naj se svetlobne reklame odstranijo.

Urad je poslal na poja na poja več strokovnjakov, ki so zadovo točno proučili in izrekli svojo sodbo. V poročilu pravijo, da mora rizi spati, da lahko raste, če ga pa obseva močna luč, seveda ne more spati in posledica tega je, da ne obrodi. Pridelovalci riža so vložili proti hotelirjem odiskodninsko tožbo in sodišči jim je odiskodno priznalo svetlobne reklame so pa morale izginiti.

Urad je poslal na poja več strokovnjakov, ki so zadovo točno proučili in izrekli svojo sodbo. V poročilu pravijo, da mora rizi spati, da lahko raste, če ga pa obseva močna luč, seveda ne more spati in posledica tega je, da ne obrodi. Pridelovalci riža so vložili proti hotelirjem odiskodninsko tožbo in sodišči jim je odiskodno priznalo svetlobne reklame so pa morale izginiti.

Deset zapovedi za žene

1. Obvladaj svoj jezik! Ali je treba, da napadeš moža, vprašajočega se z dela, kjer je imel tudi veliko neprijetnosti, že kar pri vratih s svojimi lastnimi težavami in nadložnosti.

2. Ako hočeš, da bo tvoj mož pozoren na tvoto zmanjšana, skušaj najprej ti razumeti njegova.

3. Ne pričenjam nobenega domačega dela prav takrat, ko bi šel tvoj mož rad s teboj na sprež.

4. Ne hoti imeti zmerom in v vseh okolnostih prav. To je zelo neprijetna lastnost, ki zakonisko slogi niv prid.

5. Privroči svojemu možu prijatelje, glej pa, da bo prist v tem ostala sama njegov najbolj prijatelj.

6. Ravnaj z zakonom tako, kakor da je drag porcelan. Sicer pravijo, da zlepil porcelan najdalje drži, toda gotovo potem ni več tako lep, kakor je bil, dokler je bil brez napak.

7. S sočlovekom, ki ga ljubimo, moramo znati ne samo govoriti, marveč tudi molčati.

8. Ne imeta drug pred drugim skrivnosti. Na drugi strani pa je velika umetnost, da znate vselej v vsakem primeru uporabiti najugodnejšo priliko in besedo.

9. Ne primerjavaj svojega moža vedno z drugimi možmi. Ali bi ti bilo prav, če bi on tebe vedno primerjal z drugimi ženami?

10. Ne pozabi, da iz vsake pravice, ki jo ima človek, izvrši hkrati tudi dolžnost. Gočovo imaš pravico do tega, da bi bila srečna, imas pa tudi dolžnost, da delas srečne druge — predvsem svojega moža in svoje otroke!

Centralna zadruga na Slovaškem

Na Slovaškem močno razvito zadružništvo bo zdaj reorganizirano. Parlamentu je bil že predložen osnutek tozadovnega zakona, ki predvideva tudi ustanovitev centralne zadruge kot organizatornega nadzornega in revizijskega organa vseh zadrug in zadružnih zvez. Izvzete so samo zadruge nemške narodne skupine. Naloga centralne zadružne zvez je izgraditi zadružništvo tako, da bo odgovarjalo interesom države. V Centralni zadružni zvezodi bodo včlanjeni kot redno vse zadružne zadruge in vse zadružne zvez. Centralna zadružna zvezda bo pod neposrednim nadzorstvom finančnega ministra.

Slovaška ima zdaj 2200 zadrug, od teh 1900 kmetijskih. Posredno važno višo igra okrog 700 vaških kreditnih zadrug, ki razpolajajo s 400 milijonov krom vlog in ki so dale došljek 300 milijonov krom kratekročnih manjših posojil. Za srednje kredite je na razpolago 50 kmetijskih izposojevalnic, ki imajo nad 600 milijonov krom vlog in ki so došljek 5'000 milijonov krom posojil. Za večje kredite kmetijsku pride v poštev kmečke banke, ustanovljena za finančiranje poljedelske industrije. Večja dolgoročna kmetijska posojila daje tudi slovaška Komunalna in hipotekarna banka. Poleg tega je na razpolago 10 hraničnic in več podeželskih podružnic denarnih zavodov.

drobne, vodenosne oči in njegov poredni bedaški nasmeh. Te stvari so me begale in vznemirjale. Rada bi jih bila pozabilna, a hkrati sem hotela vedeti, zakaj me begajo, zakaj me delajo nemirno in nesrečno. Nekje v kotičku mojega spomina je ležalo plaho in potajeno seme radovnosti, ki je počasi, a neizprosno rastlo, naj sem ga še tako trdrovratno tajilo; preživljala sem ves strah otroka, ki so mu zabičili: »o teh rečeh se ne govoriti, to je prevedeno.«

Nikoli nisem mogla pozabititi Maksimovih prepardenih oči, ko se je pokazal na koncu steze, in spet sem v duhu slišala njegove besede: »Moj Bog, kako blazno je bilo, da svetva vrnila!« Vsega sem bila kriva jaz, ker sem drzno slišila v nesrečni zaliv. Jaz, samo jaz sem bila znova odprta po preteklost. In dasi se je Maksim obdržal in postal spet tisti, ki je bil prej, in sva spet živelja svoje skupno življenje, dasi sva jedla, spala, pisala pisma in se z avtomobilom vozila okrog in tako uro za uro preživljala svoje dni, sem vendar čutila, da je med nima pregrada.

Onkraj te pregrade je korakal Maksim sam, in meni je bilo prepovedano stopiti na njegovo stran. Vsa živčna sem bila postala; bala sem se, da mu ne bi nepremišljena beseda, nepričakovani obrat kakršnega si bodil razgovora znova priklicil v oči izraza tistega dne. Jela sem se plašiti vsake besede o morju, kajti od morja bi utegnila beseda preskočiti na čolne, na nesrečo, na utopljenje ...

Madžarska gradi nove silose

Načrt za pospeševanje madžarskega kmetijstva obsega tudi širokopotezno izgradnjo celega omrežja silosov. Lani je imela Madžarska v svojih silosih prostora približno za pet milijonov metrskih stotov žita. Ker so ji bile pa priklicene nove letne silosov za 8 milijonov stotov žita. Lani je vladila odredila gradnjo novih silosov. Med njimi je najmodernejši in največji oni v novem pristavku Bekeser, ki je osmestadnropski in ki so znašali stroški zanj 625.000 pengö. Med velikimi bankami, udeleženci pri tej akciji, je treba omeniti zlasti Kreditno banko, Trgovsco banko in Ekskomptno banko kot tiste, ki si največ prizadevajo, da dobiti prostora za vključenje v